

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 324 sahifa,
13-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Alohida ehtiyojga muhtoj bolalarga matematika darslarida integratsion yondashuvni amalga oshirish	10
Mamadjanova Ma'muraxon Kadirjanovna	
O'quvchilarda raqamli madaniyatni shakllantirishning nazariy asoslari.....	13
Boltayeva Go'zal Komilovna	
Inkluziv ta'lim sharoitida o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini aniqlash metodologiyasi	21
D. Sh. Jo'rayeva, J. A. Jovliyev	
Bolalarda leksik-grammatik nutq kamchiliklarini bartaraf etishda kontekstli texnologiyalardan foydalanish	25
Abdullayeva Yoqutjon Qalandar qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	30
Abduvaliyeva Sabina Kurbonali qizi	
O'g'il bolalarni oilaviy munosabatlarga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari.....	35
Aripov Shokirjon Olimovich, Raxmatillayeva Sug'diyona Muhammadjon qizi	
Pedagogik intuitsiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan zamonaviy metodikalar	39
Axmedov Jaloliddin Oribovich	
The Impact of AI-Generated English Learning Materials Based on Uzbek Rural Life on the Learning Motivation of Rural Students.....	42
Baxramova Malika Muzaffarovna	
Raqamli kutubxonalarda sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish texnologiyalari va imkoniyatlari	47
Choriyeva Zarina Anvarbek qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida orfografik savodxonlikni shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari ...	50
D. Teshaboyev, M. Sotvoldiyeva	
Oliy ta'limda tblt metodik modeli asosida baholash tizimini takomillashtirish	53
Djurayeva Nargiza Kudratillayevna	
Yangi O'zbekiston ta'lim tizimida pedagogik etikaning rivojida xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	59
Dushayeva Nazokat Sharofiddinovna	
Uilyam Shekspir tragediyalarining o'zbek adabiyotidagi o'rni.....	62
Ergasheva Mehriyona	
Qizlarning oilaviy kompetensiyasi uchun ijodiy pedagogika: Koreya dizayn ta'limi modelini O'zbekiston kontekstiga moslash.....	65
G'ayratova Mohidil Zafar qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida va darsdan tashqari mashg'ulotlarda umumrivojlantiruvchi mashqlardan foydalanish metodikasi	69
Maksetova Nurjamal Kuatovna	
Integrativ ta'lim muhitida bo'lajak surdopedagoglarning metodik kompetensiyalarini shakllantirish	72
Malikova Xurshida Ikramovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarda ko'p uchraydigan tovush talaffuzi kamchiliklari va ularni bartaraf etishda lopedik usullar.....	75
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Talabalarga an'anaviy xonandalik ijrochiligini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari.....	78
Muxammadova Ozoda Muzrabovna	
Hayotiy sifat tushunchasini psixologik mazmuni.....	82
N. G. Pulatova	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida ehtiyojlarga ega o'quvchilarni qo'llab-quvvatlashning kompleks yondashuvlari	85
Nazarova Dildora Asatovna, Abdurashidova Feruza Qaxramonovna	
Inklyuziv ta'lim tizimida o'qituvchining ko'p qirrali pedagogik faoliyati va uning nazariy asoslari	89
Nazarova Dildora Asatovna, Axmedova Aziza Temurovna	

Xo'ja ahmad Yassaviy e'tiqod tarbiyasi haqida.....	93
<i>Norova Sevara Uyg'un qizi</i>	
Matritsa va uning determinanti mavzusini o'qitish orqali bo'lajak iqtisodchilarning analitik tafakkurini rivojlantirish texnologiyalari.....	97
<i>Nuriddinov Jalolxon Tursunboy o'g'li, Otaboyev Muxsinjon Muqimjonovich</i>	
Odam anatomiyasi darslarida interfaol va multimedia vositalaridan foydalanish yo'llari.....	104
<i>Nurmatov Norqobil Jo'rayevich, Qo'chqorova Moxira Dilmurod qizi, Boxodirova Nilufar Ikrom qizi</i>	
AQSh ta'lim tizimining o'ziga xos jihatlari va bugungi kundagi rivojlanishi.....	110
<i>Orishev Jamshid Bahodirovich</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda xorijiy ta'limi tajribalari.....	116
<i>Pardayeva Gulbahor Jalg'ashovna</i>	
Kreativ ta'lim texnologiyalarining pedagogik mohiyati.....	119
<i>Sariboyev Nurali Abdunazarovich</i>	
Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning zamonaviy pedagogik tizimdagi o'rni.....	122
<i>Siddiqov Azamat Muhammadjon o'g'li</i>	
Konstruktiv yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida 4K ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	126
<i>Sobirova Sarvinoz Quvondiqovna</i>	
Criteria of Scientific Activity Implementation of Physical Culture Education Students.....	133
<i>Sapayev Ruzmat Radjapovich</i>	
O'smir yoshdagi o'quvchilarning ma'naviy ehtiyojlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	136
<i>Tilovova Qizlarxon Ishpulat qizi</i>	
PIRLS tadqiqotida so'rovnomalarning qamrov doirasida maktab muhiti.....	141
<i>To'qliyeva Matluba Boqiyevna</i>	
Onlayn til o'rganish platformalarining esl o'quvchilarining og'zaki nutq ishonchi (speaking confidence) ga ta'siri.....	146
<i>Tojiboyeva Shohistaxon, Omonova Nargiza</i>	
Katta maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirishda kommunikativ o'yinlarning ahamiyati.....	151
<i>Toshpo'latova Sevinch O'ral qizi</i>	
Maktab o'quvchilarining jismoniy sifatlarini tarbiyalashning samarali uslublari.....	155
<i>Turdiyev Azam Xasanovich</i>	
O'quvchilarda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda xalqaro baholash tizimini tatbiq etish imkoniyatlari.....	158
<i>Turobov Mamarajab Sodiq o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda ijodiy va mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	163
<i>Umirzoqova Surayyo Xudoyberdiyevna</i>	
Talabalarda perspektiv tasvir bajarishga oid ko'nikmani shakllantirishda CAD dasturlaridan amaliy foydalanish imkoniyatlari.....	165
<i>Valiyev A'zamjon Nematovich, Toxirov Sardorbek Muzaffar o'g'li</i>	
Duduqlanishni bartaraf etishda qo'llaniladigan usullar va vositalar.....	173
<i>Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	176
<i>Xudoyberdiyeva Dildora Nazarjon qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi</i>	
Duduqlanishga ega bolalar nutqini rivojlantirishda kompleks korreksion ishlar tizimi.....	179
<i>Xusanova Nozimaxon Zuxriddin qizi</i>	
Sirdaryo viloyatida tabiat va mehnat jarayonlarining tasviriy san'at orqali estetik va ekologik ifodasi.....	182
<i>Yorlaqova Malika Ahmad qizi</i>	
The Relevance of Artificial Intelligence in Teaching the English Language.....	186
<i>Yusupova Gulnoza Mirzoyevna</i>	
Umumta'lim maktabida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kuzatiladigan nutq xususiyatlari.....	189
<i>Zairova Nigora</i>	

Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	193
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
Педагогические технологии совершенствования физических качеств как основы здорового образа жизни	197
<i>Журабаев Абдукарим Маматкулович</i>	
Формирование духовно-нравственной компетентности будущих учителей как педагогическая проблема	200
<i>Зокиржонova Ф. Р., Рихситиллаева Д. Р., Меликузиева Ш. А.</i>	
Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	203
<i>Махмудхожаев Ориф Бахтиёрвич</i>	
Talaba yoshlarining ma'naviy madaniyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuvlar	205
<i>Xojametov Ajiniyaz Andriyanovich</i>	
Методика формирования познавательных интересов у младших школьников в процессе выполнения творческих заданий на уроках русского языка	207
<i>Юлдашева Тахмина Бону Гайратовна</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalari asosida ingliz tili darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarini tinglab tushunishga o'rgatish usullari	210
<i>Abdurasulova Guljaxon Nabijon qizi</i>	
Fan va tabiatshunosligi asoslari mashg'ulotlarida tajribalar orqali bolalarning kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	215
<i>Abdusamatova Nargiza Jamolidinova, Xudayberganova Muqaddam Abdurashitovna</i>	
Bakteriofaglar tuzilishi va turlari (T-faglar) va ularning mikrobiekotizimdagi o'rni mavzusini o'qitish metodikasi	222
<i>Abdunazarova Zulayxo Sharifqulovna, Xo'janazarov O'ktam Eshtemirovich, Samikova Sevinch Toshtemir qizi</i>	
Bulung'ur doston ijrochiligining musiqiy xususiyatlari va ularni ta'lim jarayonida o'rgatishning pedagogik asoslari	227
<i>Babajanov Baxodir Allaberganovich</i>	
Activation of Students' Learning Activities Using Didactic Games	230
<i>Daminova Munajat Abduvoxobovna</i>	
Bolalar ensiklopediyasi vositasida tarbiyalanuvchilarning atrof-olam haqidagi tasavvurlarini shakllantirishning metodik shart-sharoitlari	234
<i>Davlatova Guljaxon Kamoliddin qizi</i>	
Innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	241
<i>Esanova Ro'shana Qurbonazarovna</i>	
Kreativ tafakkurning texnik muammolarni samarali hal qilishdagi o'rni va ahamiyati	248
<i>Imanov Baxtiyor Berdiyevich</i>	
Adabiyot va teatr san'ati vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarda ijobiy xulq-motivlarni shakllantirishda faollik markazlarining didaktik imkoniyatlari	253
<i>Inomova Dilnavoz Muzafar qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalari pedagog xodimlari mehnatini huquqiy tartibga solishning xususiyatlari	258
<i>Matekeyeva Bibinaz Mirjan qizi</i>	
Badiiy-estetik qadriyatlar va ularning o'ziga xosliklari	264
<i>Ostonova Gulrux Shuxrat qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilariga sharq allomalarining kitobxonlikka munosabatini tarixiy yondashuv asosida o'rgatishning ijtimoiy-tarixiy, zamonaviy va pedagogik xususiyatlari	268
<i>Parpibayeva Zulayho Rahimjon qizi</i>	
Al-Xorazmiyning ilmiy merosi vositasida talabalarda analitik tafakkurni rivojlantirishning metodologik asoslari	272
<i>Qaxxorova Shaxnoza Abduvasit qizi</i>	
Musiqiy-badiiy did tarbiyasining ilmiy nazariy asoslari	276
<i>Rayimova Gavhar Karim qizi</i>	

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-muloqot kompetensiyasini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish.....	279
<i>To'laboyeva Iqbolxon Olimjanovna</i>	
Malakaviy amaliyot orqali bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy kompetentligini rivojlantiruvchi texnologiyalari....	282
<i>Tohirjonova Hulkaroy Baxodir qizi</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktabi o'quvchilariga chang cholg'usida Shashmaqom kuylarini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari.....	288
<i>Toshpo'lotova Zulxumor Davlatboy qizi</i>	
Talabalarda axborot madaniyatini shakllantirishning xususiyatlari	292
<i>Usmonov Sh. F.</i>	
The Formation of Human Capital In Education: A Pedagogical and Economic Analysis	297
<i>Uzoqova Shohida Mirzamurod qizi</i>	
“Птицы во рту” Саманты Швоблин: каннибализм нежности и зооморфный код магического реализма	302
<i>Каримов Зиёахмад Алишер угли</i>	
Формирование профессиональных качеств будущих учителей через активизацию учебной деятельности студентов с использованием дидактических игр в педагогических вузах.....	307
<i>Расулова Исмигуль, Якубова Зухра</i>	
Bolalar adabiyotini rivojlantirishda innovatsion yondashuv	311
<i>Mirzayeva Nigora Bozorovna</i>	
Issues of Developing Communicative Competence in Future Teachers from the Point of View of an Andragogical Approach.....	314
<i>Nishanova Mastura Khafizovna</i>	
Raqamli va innovatsion ta'lim texnologiyalari vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida adabiy kompetensiyalarni rivojlantirish modeli.....	317
<i>Islomova Xafiza Azamatovna</i>	

MALAKAVIY AMALIYOT ORQALI BO'LAJAK TARBIYACHILARNI KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRUVCHI TEKNOLOGIYALARI

Tohirjonova Hulkaroy Baxodir qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

“Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi” (maktabgacha ta’lim)
2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada malakaviy amaliyot jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik texnologiyalar yoritilgan. Amaliy mashg'ulotlar, interfaol metodlar, refleksiya, kuzatuv va tahlil asosida kasbiy ko'nikmalarni shakllantirishning samarali usullari tahlil qilingan. Shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida amaliyot o'tash jarayonida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati ochib berilgan. Tadqiqot natijalari bo'lajak tarbiyachilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: malakaviy amaliyot, kasbiy kompetentlik, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, refleksiya, maktabgacha ta'lim, innovatsion yondashuv.

Abstract: This article discusses modern pedagogical technologies aimed at developing the professional competence of future preschool teachers through qualification practice. The study analyzes effective methods of forming professional skills based on practical training, interactive methods, reflection, observation, and analysis. It also highlights the importance of innovative approaches in organizing practice in preschool educational institutions. The results contribute to integrating theoretical knowledge with practical activities of future specialists.

Key words: qualification practice, professional competence, pedagogical technologies, interactive methods, reflection, preschool education, innovative approaches.

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные педагогические технологии, направленные на развитие профессиональной компетентности будущих воспитателей в процессе квалификационной практики. Анализируются эффективные методы формирования профессиональных навыков на основе практических занятий, интерактивных методов, рефлексии, наблюдения и анализа. Также раскрывается значение инновационных подходов при организации практики в дошкольных образовательных учреждениях. Результаты исследования способствуют интеграции теоретических знаний с практической деятельностью будущих специалистов.

Ключевые слова: квалификационная практика, профессиональная компетентность, педагогические технологии, интерактивные методы, рефлексия, дошкольное образование, инновационные подходы.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida pedagog kadrlarni tayyorlash jarayoni faqat nazariy bilimlarni egallash bilan cheklanib qolmasdan, ularning real kasbiy faoliyatga moslashuvi, mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirish hamda kasbiy mas'uliyatini shakllantirishni ham o'z ichiga oladi. Ayniqsa, maktabgacha ta'lim tizimida faoliyat yurituvchi tarbiyachilardan yuqori darajadagi pedagogik mahorat, psixologik tayyorgarlik, kommunikativ madaniyat hamda innovatsion tafakkur talab etiladi. Shu sababli bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayonida malakaviy amaliyot muhim pedagogik mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Malakaviy amaliyot talabning nazariy bilimlarini real ta'lim jarayonida qo'llash, kasbiy muammolarni mustaqil hal etish, pedagogik vaziyatlarga moslashish hamda shaxsiy tajriba orttirish imkonini yaratadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kasbiy kompetentlikni rivojlantirish mazmunining nazariy-metodik asoslari

Kasbiy kompetentlik pedagog shaxsining kasbiy bilim, ko'nikma, malaka, qadriyat va shaxsiy sifatlarining integratsiyalashgan majmuasi sifatida namoyon bo'ladi. U pedagogning kasbiy vazifalarni samarali bajarish, innovatsion faoliyat yuritish va uzluksiz rivojlanishga intilishini ta'minlaydi. Malakaviy amaliyot orqali kompetentlikni rivojlantirish mazmuni quyidagi o'zaro bog'liq komponentlar asosida shakllantiriladi.

Nazariy-metodik komponentning kengaytirilgan tavsifi

Nazariy-metodik komponent bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy faoliyatni ilmiy asosda tashkil etishiga xizmat qiluvchi bilimlar tizimini shakllantiradi. Mazkur komponent doirasida talabalar maktabgacha pedagogikaning asosiy qonuniyatlarini; bolalar rivojlanishining yosh xususiyatlarini; didaktik tamoyillarni; ta'lim metodlarini; innovatsion texnologiyalarni; tarbiyaviy ish shakllarini puxta o'zlashtiradilar.

Bu bilimlar talabalarga pedagogik jarayonni tasodifiy emas, balki ongli, maqsadli va rejalashtirilgan tarzda tashkil etish imkonini beradi. Nazariy-metodik tayyorgarlik yetarli bo'lmagan pedagog amaliy faoliyatda ko'plab qiyinchiliklarga duch keladi, pedagogik xatolarga yo'l qo'yadi va ta'lim samaradorligini pasaytiradi.

Amaliy-faoliyat komponentining batafsil tavsifi

Amaliy-faoliyat komponenti bo'lajak tarbiyachining kasbiy tayyorgarligining asosiy tayanch bo'g'ini hisoblanadi, chunki aynan ushbu jarayonda bilimlar real faoliyatga aylanadi.

- Amaliyot jarayonida talabalar mashg'ulot ishlanmalarini tuzish;
- ta'lim jarayonini tashkil etish;
- bolalar faoliyatini boshqarish;
- individual yondashuvni amalga oshirish;
- tarbiyaviy tadbirlar o'tkazish;
- hujjatlarni yuritish;
- ota-onalar bilan ishlash kabi faoliyatlarni amalda bajaradilar.

Mazkur jarayon orqali talabalar kasbiy mas'uliyat, mustaqillik, tashabbuskorlik va muammoli vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Motivatsion-qadriyat komponentining pedagogik ahamiyati

Motivatsion-qadriyat komponenti pedagog shaxsining ichki kasbiy pozitsiyasini shakllantiradi. U pedagogning kasbga munosabati, kasbiy e'tiqodi va axloqiy tamoyillarini belgilaydi. Ushbu komponent kasbiy burchni anglash; pedagogik mas'uliyatni his etish; bolaga mehr va hurmat; insonparvarlik; kasbiy sadoqat; o'z ustida ishlashga intilish kabi sifatlarni rivojlantiradi. Motivatsiyasi past pedagog yuqori bilimga ega bo'lsa ham, kasbiy faoliyatda yetarli natijaga erisha olmaydi.

Kommunikativ-ijtimoiy komponentning keng izohi

Kommunikativ kompetentlik pedagog faoliyatining samaradorligini belgilovchi muhim omildir. Tarbiyachi doimiy ravishda bolalar, ota-onalar, hamkasblar va rahbariyat bilan muloqotda bo'ladi.

Mazkur komponent pedagogik muloqot madaniyati; tinglash va tushunish qobiliyati; empatiya; nizolarni konstruktiv hal etish; jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Malakaviy amaliyot jarayonida talabalar real muloqot muhitida o'z kommunikativ imkoniyatlarini rivojlantiradilar.

Refleksiv-rivojlantiruvchi komponentning mazmuni

Refleksiya pedagogning o'z faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirish mexanizmidir. Mazkur komponent orqali talabalar o'z faoliyatini baholash; xatolarni aniqlash; kamchiliklarni bartaraf etish; shaxsiy rivojlanish rejasini tuzish; professional o'sishni rejalashtirish ko'nikmalarini egallaydilar.

Refleksiya rivojlanmagan pedagog o'z kamchiliklarini anglay olmaydi va professional o'sishda to'xtab qoladi. Mazkur tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan pedagogik model malakaviy amaliyot orqali kompetentlikni rivojlantirish jarayonini tizimli tashkil etishga xizmat qiladi.

Maqsadli-konseptual blok. Asosiy maqsad – bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy yetukligini ta'minlash. Bu blok pedagogik jarayonning strategik yo'nalishini belgilaydi.

Mazmuniy-dasturiy blok. Mazmuniy blok amaliyot mazmunini tizimlashtiradi, metodik ta'minotni shakllantiradi va o'quv materiallarini muvofiqlashtiradi.

Faoliyatli-texnologik blok. Bu blok ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali talabalar faolligini oshiradi.

Tashkiliy-pedagogik sharoitlar bloki. Ushbu blok pedagogik jarayonning uzluksiz va samarali tashkil etilishini ta'minlaydi. Diagnostik-monitoring bloki Mazkur blok rivojlanish dinamikasini aniqlashga xizmat qiladi.

Natijaviy blok. Natijaviy blok kompetentlikning barqaror shakllanishini ta'minlaydi. Malakaviy amaliyot orqali bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish mazmuni chuqur nazariy asoslangan, amaliy faoliyat bilan integratsiyalashgan va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvga asoslanadi. Ishlab chiqilgan pedagogik model esa ushbu jarayonni tizimli, uzluksiz va samarali tashkil etishga imkon yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish jarayoni murakkab, tizimli va integrativ pedagogik yondashuvni talab qiladi. Ushbu jarayon faqat nazariy bilimlarni egallash bilan cheklanmay, balki amaliy faoliyat orqali talabaning mustaqil qaror qabul qilishi, pedagogik muammolarni yechishi, innovatsion yondashuvlarni tatbiq etishi, shuningdek, shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishga yo'naltiriladi. Shu bois malakaviy amaliyot bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligini kompleks rivojlantirishning eng muhim vositasi sifatida qaraladi. Pedagogik adabiyotlarda "usul" tushunchasi ta'lim va tarbiya jarayonida maqsadga erishish yo'llari, faoliyat mexanizmlari va pedagogik shakllar majmuasi sifatida talqin qilinadi. Malakaviy amaliyot jarayonida qo'llaniladigan usullar esa talabaning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish, pedagogik tafakkurini chuqurlashtirish, kasbiy tajriba orttirish va mustaqil faoliyatga tayyorlashga xizmat qiladi.

- 1. Kuzatuv va pedagogik tahlil usuli.** Kuzatuv usuli pedagogik amaliyotning boshlang'ich bosqichida keng qo'llanilib, talabaning tajribali tarbiyachilar faoliyatini bevosita kuzatishi orqali pedagogik jarayonning barcha bosqichlarini anglash imkonini yaratadi. Ushbu usul talabalarga pedagogik jarayonning murakkabligini, mashg'ulotning tuzilishini, ta'limiy va tarbiyaviy vazifalarni amalga oshirish mexanizmlarini, bolalar faoliyatini boshqarish texnologiyalarini o'rganishga yordam beradi. Kuzatuvdan so'ng talaba pedagogik jarayonni tahlil qiladi, kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi hamda ularni o'z faoliyatida tatbiq etish yo'llarini ishlab chiqadi. Shu bilan birga, kuzatuv va tahlil usuli talabada analitik tafakkur, tizimli fikrlash va nazariy bilimlarni amaliyotga bog'lash qobiliyatini rivojlantiradi.
- 2. Mustaqil mashg'ulotlarni tashkil etish usuli.** Malakaviy amaliyot jarayonida talabalar mashg'ulotlarni mustaqil rejalashtiradi, metodik materiallarni tanlaydi, faoliyatni olib boradi va natijalarni tahlil qiladi. Bu usul pedagogning faol subyekt sifatida shakllanishini ta'minlaydi. Mustaqil mashg'ulotlarni tashkil etish jarayonida talaba pedagogik mas'uliyatni his etadi, tashabbuskorlik va ijodkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi, shuningdek, pedagogik vazifalarni samarali bajarish uchun zarur bo'lgan tashkiliy va metodik qobiliyatlarni egallaydi. Shu yo'l bilan bo'lajak tarbiyachi kasbiy faoliyatga moslashadi va haqiqiy pedagogik tajriba orttiradi.
- 3. Pedagogik vaziyatlar (keys-stadi) usuli.** Keys-stadi usuli talabalarning real pedagogik muammolarni tahlil qilishi va ularni mustaqil hal etishga yo'naltirilgan faoliyatidir. Ushbu usul orqali talaba vaziyatni chuqur o'rganadi, muammoning sabablarini aniqlaydi, muqobil yechimlarni ishlab chiqadi va optimal qarorni tanlaydi. Masalan, bolalarda moslashuv muammosi, intizom buzilishi, ijodiy faollikning pastligi yoki ota-onalar bilan kelishmovchilik kabi holatlar keys vaziyat sifatida o'rganiladi. Keys-stadi usuli tanqidiy tafakkur, analitik fikrlash va pedagogik intuitsiyani rivojlantiradi, talabaning pedagogik qaror qabul qilish qobiliyatini mustahkamlaydi.
- 4. Mikro-o'qitish usuli.** Mikro-o'qitish qisqa muddatli va kichik hajmdagi mashg'ulotlarni olib borish orqali pedagogik mahoratni rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu usul talabalarga xatolarni tez aniqlash, faoliyatni takomillashtirish va qayta mashq qilish imkonini beradi. Mikro-o'qitish usuli ayniqsa boshlang'ich pedagoglar uchun samarali bo'lib, pedagogik vaziyatlarda tezkor moslashuv, mulohaza va bolalar faoliyatini boshqarish ko'nikmalarini shakllantiradi.
- 5. Loyiha asosida ta'lim usuli.** Loyiha metodi – talabalarning muayyan pedagogik muammoni mustaqil o'rganishi va hal etishga yo'naltirilgan faoliyatidir. Talabalar loyiha jarayonida maqsadni belgilaydi, reja tuzadi, zarur ma'lumotlarni to'playdi, tahlil qiladi va amaliy natija yaratadi. Masalan, nutqni rivojlantirish, ekologik tarbiya, ijodiy rivojlanish yoki guruh bilan psixologik o'yinlar loyihalari amalga oshiriladi. Loyiha metodi tadqiqotchilik kompetentligini rivojlantiradi, mustaqil izlanish va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi hamda pedagogik tafakkurni chuqurlashtiradi.

6. **Refleksiya va o'z-o'zini baholash usuli.** Refleksiya – pedagogning o'z faoliyatini tahlil qilish, baholash va takomillashtirish mexanizmidir. Ushbu usul orqali talaba o'z yutuqlari va kamchiliklarini aniqlaydi, kasbiy rivojlanish yo'nalishini belgilaydi va shaxsiy strategiya ishlab chiqadi. Refleksiya shakllari: kundalik yuritish, esse yozish, portfoliolar tayyorlash va o'z-o'zini baholash varaqalaridan foydalanish. Refleksiya professional ongni shakllantiradi, pedagogik qarorlarni mustahkamlashga va kasbiy rivojlanishga zamin yaratadi.
7. **Mentorlik va pedagogik hamkorlik usuli.** Mentorlik usuli – tajribali pedagogning yosh mutaxassisga tizimli metodik yordam ko'rsatish jarayonidir. Mentor talabaga maslahat beradi, faoliyatni kuzatadi, tahlil qiladi va individual tavsiyalar beradi. Ushbu usul talabaning kasbiy moslashuvini tezlashtiradi, pedagogik madaniyatini rivojlantiradi va real amaliyotga tayyorlaydi. Pedagogik hamkorlik esa talabalar va tajribali pedagoglar o'rtasida bilim va tajribani uzluksiz almashish mexanizmini ta'minlaydi.
8. **Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish usuli.** Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) zamonaviy pedagogik jarayonda muhim vosita hisoblanadi. Talabalar elektron platformalar, multimediali taqdimotlar, onlayn resurslar va interaktiv dasturlar orqali kasbiy bilimlarini boyitadilar. AKT usuli orqali pedagogik jarayonni innovatsion shakllantirish, ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish va mashg'ulotlarni interaktiv tarzda olib borish mumkin. Bu usul talabaning raqamli pedagogik kompetentligini shakllantiradi. Trening va interfaol mashg'ulotlar usuli. Trening mashg'ulotlari bo'lajak pedagogning shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantiradi. Ushbu usul liderlik, jamoada ishlash, stressga chidamlilik, muloqot madaniyati va pedagogik vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Interfaol mashg'ulotlar talabaning ijodiy tafakkuri va pedagogik intuitsiyasini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.
9. **Monitoring va diagnostika usuli.** Monitoring usuli pedagogik jarayon samaradorligini baholash, rivojlanish dinamikasini aniqlash va kasbiy kompetentlikni barqaror shakllantirishga xizmat qiladi. Baholash mezonlari: nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, pedagogik mahorat, ijodkorlik va mas'uliyat darajasi. Vositalar sifatida testlar, ekspert baholari, portfoliolar va kuzatuv varaqalaridan foydalaniladi. Monitoring natijalariga ko'ra pedagogik jarayonni optimallashtirish, individual rivojlanish rejasini ishlab chiqish va malakaviy amaliyot samaradorligini oshirish mumkin. Malakaviy amaliyot jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish usullari ilmiy asoslangan, tizimli, integrativ va shaxsga yo'naltirilgan pedagogik mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Har bir usul va vosita o'zaro uyg'unlikda ishlatilganda bo'lajak pedagogning nazariy bilimlarini amaliy faoliyatga tatbiq etish qobiliyatini, pedagogik tafakkurini, innovatsion yondashuvini va kasbiy mas'uliyatini shakllantiradi. Shu bilan birga, malakaviy amaliyotning samarali tashkil etilishi bo'lajak tarbiyachining professional yetukligini kafolatlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Malakaviy amaliyot bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy tayyorgarligida asosiy vosita bo'lib, pedagogik jarayonning nazariy va amaliy qismlarini birlashtiradi. Ushbu amaliyot nafaqat talabaning nazariy bilimlarini amaliy faoliyatga tatbiq etish imkonini beradi, balki pedagogik qaror qabul qilish, ijodiy va innovatsion yondashuvlarni qo'llash, shaxsiy va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltiriladi. Shu sababli, malakaviy amaliyotda qo'llaniladigan texnologiyalar ilmiy asoslangan, tizimli va shaxsga yo'naltirilgan pedagogik mexanizm sifatida ishlab chiqiladi.

Malakaviy amaliyot jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish texnologiyalari bir necha guruhga bo'linadi: integrativ pedagogik texnologiyalar, loyiha asosida ta'lim texnologiyalari, keystadi texnologiyasi, mikro-o'qitish texnologiyasi, interfaol mashg'ulotlar va trening texnologiyalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), refleksiya va o'z-o'zini baholash texnologiyalari, mentorlik va pedagogik hamkorlik texnologiyalari, monitoring va diagnostika texnologiyalari.

Har bir texnologiyaning pedagogik maqsadi, vazifasi va qo'llash usuli alohida ko'rib chiqiladi. Integrativ pedagogik texnologiyalar bo'lajak tarbiyachilarning turli pedagogik faoliyat shakllarini uyg'unlashtirishga qaratilgan bo'lib, nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan birlashtirish, pedagogik jarayonning turli bosqichlarini integratsiya qilish, talabaning analitik va kritik tafakkurini rivojlantirish, pedagogik qaror qabul qilish va ijodiy yondashuvlarni shakllantirish imkonini beradi. Masalan, talaba mashg'ulotni rejalashtirish, bolalar bilan amaliy ishlash va pedagogik vaziyatni tahlil qilishni bir vaqtda bajaradi, bu esa uning nazariy bilimlarini mustahkamlash bilan birga amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradi, pedagogik tafakkurini kengaytiradi va professional yetuklik darajasini oshiradi.

Loyiha asosida ta'lim texnologiyalari bo'lajak pedagoglarning mustaqil tadqiqot va ijodiy faoliyatini rivojlantiradi, bunda talabalar pedagogik muammoni aniqlaydi, maqsad va vazifalarni belgilaydi, reja tuzadi, ma'lumotlarni to'playdi, tahlil qiladi va amaliy natija yaratadi. Ushbu texnologiya tadqiqotchilik kompetentligini rivojlantirish, mustaqil qaror qabul qilish va pedagogik tafakkurni shakllantirish, ijodiy hamda innovatsion yondashuvni

mustahkamlash, pedagogik jarayonni tizimli tahlil qilish va rejalashtirish imkonini beradi. Pedagogik vaziyatlar (keys-stadi) texnologiyasi real pedagogik vaziyatlarni modellashtirish orqali bo'lajak tarbiyachilarning qaror qabul qilish, muammoni tahlil qilish va innovatsion yechim ishlab chiqish qobiliyatini rivojlantiradi, natijada talabaniq analitik fikrlashi va pedagogik intuitsiyasi shakllanadi.

Mikro-o'qitish texnologiyasi qisqa muddatli va kichik hajmdagi mashg'ulotlar orqali pedagogik mahoratni rivojlantirishga xizmat qiladi, bunda pedagogik xatolar tez aniqlanadi va tuzatiladi, mashg'ulot samaradorligi oshadi hamda refleksiv tahlil imkoniyati kengayadi. Trening va interfaol pedagogik texnologiyalar talabalarning shaxsiy, ijtimoiy va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirib, liderlik, jamoada ishlash, muloqot madaniyati va stressga chidamlilik ko'nikmalarini shakllantiradi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) esa elektron platformalar, multimediali vositalar va onlayn resurslar orqali pedagogik jarayonni takomillashtirish, monitoring qilish va innovatsion yondashuvlarni qo'llash imkonini beradi, natijada talabaniq raqamli kompetentligi shakllanadi. Refleksiya va o'z-o'zini baholash texnologiyalari talabaniq pedagogik faoliyatini tahlil qilish, yutuq va kamchiliklarini aniqlash hamda kasbiy rivojlanish strategiyasini belgilashga xizmat qiladi.

Mentorlik va pedagogik hamkorlik texnologiyalari tajribali pedagog va talaba o'rtasida uzluksiz bilim almashinuvini ta'minlab, kasbiy moslashuvni tezlashtiradi. Monitoring va diagnostika texnologiyalari esa talabaniq nazariy bilimlari, amaliy ko'nikmalari va kasbiy rivojlanish darajasini baholash, tahlil qilish hamda rivojlanish strategiyasini ishlab chiqishga yordam beradi. Malakaviy amaliyot jarayonida qo'llaniladigan texnologiyalar bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda ilmiy, tizimli va amaliy jihatdan boyitilgan pedagogik mexanizm sifatida xizmat qiladi, ular talabaniq nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog'laydi, pedagogik tafakkur va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi, shuningdek shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantiradi. Shu bilan birga, malakaviy amaliyotning samarali tashkil etilishi bo'lajak tarbiyachining professional yetukligini va pedagogik faoliyatga tayyorgarligini mustahkamlaydi. Malakaviy amaliyot orqali bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari, shuningdek bu jarayonda qo'llaniladigan texnologiyalar tizimli tarzda tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, malakaviy amaliyot nafaqat talabaniq nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirishga xizmat qiladi, balki pedagogik qaror qabul qilish, ijodiy va innovatsion yondashuvlarni qo'llash hamda shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirishda markaziy vosita hisoblanadi. Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish texnologiyalari bir nechta asosiy guruhlar bo'yicha batafsil ko'rib chiqildi, bunda integrativ pedagogik texnologiyalar turli pedagogik faoliyat shakllarini uyg'unlashtirish orqali talabaniq analitik va kritik tafakkurini rivojlantiradi hamda mashg'ulotlarni rejalashtirish va pedagogik vaziyatlarni tahlil qilishni bir vaqtda amalga oshirish imkonini yaratadi, natijada talaba murakkab pedagogik vaziyatlarda mustaqil va ongli qaror qabul qilishni o'rganadi.

Loyiha asosida ta'lim texnologiyalari talabaniq tadqiqotchilik va ijodiy qobiliyatlarini mustahkamlaydi, pedagogik muammoni aniqlash, maqsad va vazifalarni belgilash, reja tuzish, ma'lumotlarni tahlil qilish hamda amaliy natija yaratish jarayonlarini o'z ichiga oladi. Masalan, bolalarning nutq rivojlanishini rag'batlantirish yoki ekologik tarbiya bo'yicha loyiha amalga oshirish jarayonida talaba nafaqat nazariy bilimlarini tatbiq qiladi, balki pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish va ularni amaliyotda sinash imkoniga ega bo'ladi. Keys-stadi (pedagogik vaziyatlar) texnologiyasi real pedagogik vaziyatlarni simulyatsiya qilish orqali bo'lajak tarbiyachilarning innovatsion yechimlar ishlab chiqish va pedagogik tafakkurini rivojlantirish imkoniyatini beradi. Talaba vaziyatni chuqur tahlil qiladi, pedagogik xulosalarni chiqaradi va muqobil yechimlarni ishlab chiqadi. Masalan, guruh ichidagi nizolarni hal qilish yoki ijtimoiy faollik bilan bog'liq muammolarni yechish keys-stadi texnologiyasi orqali samarali o'rgatiladi. Mikro-o'qitish texnologiyasi qisqa muddatli mashg'ulotlar orqali pedagogik mahoratni tizimli rivojlantiradi. Talaba metodik materiallarni qo'llashni amaliyotda sinab ko'radi, pedagogik xatolarni tez aniqlaydi va tuzatadi, shu bilan mashg'ulot samaradorligini oshiradi.

Trening va interfaol mashg'ulotlar texnologiyalari shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantiradi. Ular liderlik va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi, pedagogik vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi, stressga chidamlilik va muloqot madaniyatini rivojlantiradi. Shu bilan birga, interfaol mashg'ulotlar talabaniq ijodiy fikrlashini rag'batlantiradi va pedagogik intuitsiyasini mustahkamlaydi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) talabalarning pedagogik kompetentligini zamonaviy standartlar darajasida rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Elektron platformalar, multimediali taqdimotlar, interaktiv dasturlar va onlayn resurslardan foydalanish talabaniq nazariy bilimlarini boyitadi, mashg'ulotlarni interaktiv va samarali qiladi, shuningdek, pedagogik monitoring va baholash jarayonlarini soddalashtiradi. Refleksiya va o'z-o'zini baholash texnologiyalari pedagogik faoliyatni tahlil qilish va professional rivojlanish strategiyasini ishlab chiqishga xizmat qiladi. Talaba o'z yutuq va kamchiliklarini aniqlaydi, individual pedagogik maqsadlarni belgilaydi va kasbiy mas'uliyatini oshiradi. Ushbu texnologiya malakaviy amaliyotning samaradorligini oshirish hamda bo'lajak tarbiyachining kasbiy kompetentligini barqaror shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Mentorlik va pedagogik hamkorlik texnologiyalari tajribali pedagogning yosh mutaxassisga tizimli

metodik yordam ko'rsatishi hamda bilim va tajribani uzluksiz almashish mexanizmini tashkil qiladi. Bu bo'lajak tarbiyachining pedagogik madaniyati, kasbiy moslashuvi va innovatsion yondashuvini rivojlantiradi. Monitoring va diagnostika texnologiyalari esa pedagogik jarayon samaradorligini baholash, nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar va ijtimoiy kompetensiyalarni tahlil qilish, shuningdek, individual rivojlanish rejasini ishlab chiqish imkonini beradi. Shu tariqa, talabning kasbiy kompetentligini barqaror shakllantirish va pedagogik faoliyatga tayyorligini ta'minlash mumkin bo'ladi.

XULOSA

Malakaviy amaliyot orqali bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish texnologiyalari ilmiy asoslangan, tizimli va integrativ pedagogik mexanizm bo'lib, har bir texnologiya talabning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish, pedagogik tafakkur va ijodiy intuitsiyasini rivojlantirish, innovatsion yondashuvni rag'batlantirish hamda shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, malakaviy amaliyotning samarali tashkil etilishi bo'lajak tarbiyachining professional yetukligini va pedagogik faoliyatga tayyorgarligini mustahkamlaydi, kasbiy kompetentligini mukammal darajada shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020. <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019. <https://lex.uz/docs/-4646908>
3. Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
4. Ishmuhamedov R. J. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
5. Tolipov O'. Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslari. – Toshkent: Fan, 2017.
6. Qodirova F. R. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Tafakkur, 2019.
7. Nurmatova N. M. Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent, 2020.
8. Sodiqov A. S. Pedagogik kompetentlikni rivojlantirish asoslari. – Toshkent, 2018.
9. Muslimov N. A. Kasbiy kompetentlik va uni shakllantirish texnologiyalari. – Toshkent, 2016.
10. Selevko G. K. Sovremennye obrazovatelnye tekhnologii. – Moskva, 2005.
11. Zimnyaya I. A. Klyuchevye kompetentsii kak rezultat obrazovaniya. – Moskva, 2004.
12. Khutorskoy A. V. Kompetentnostnyy podxod v obrazovanii. – Moskva, 2003.
13. UNESCO. Competency Framework for Teachers. – Paris, 2018.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.